

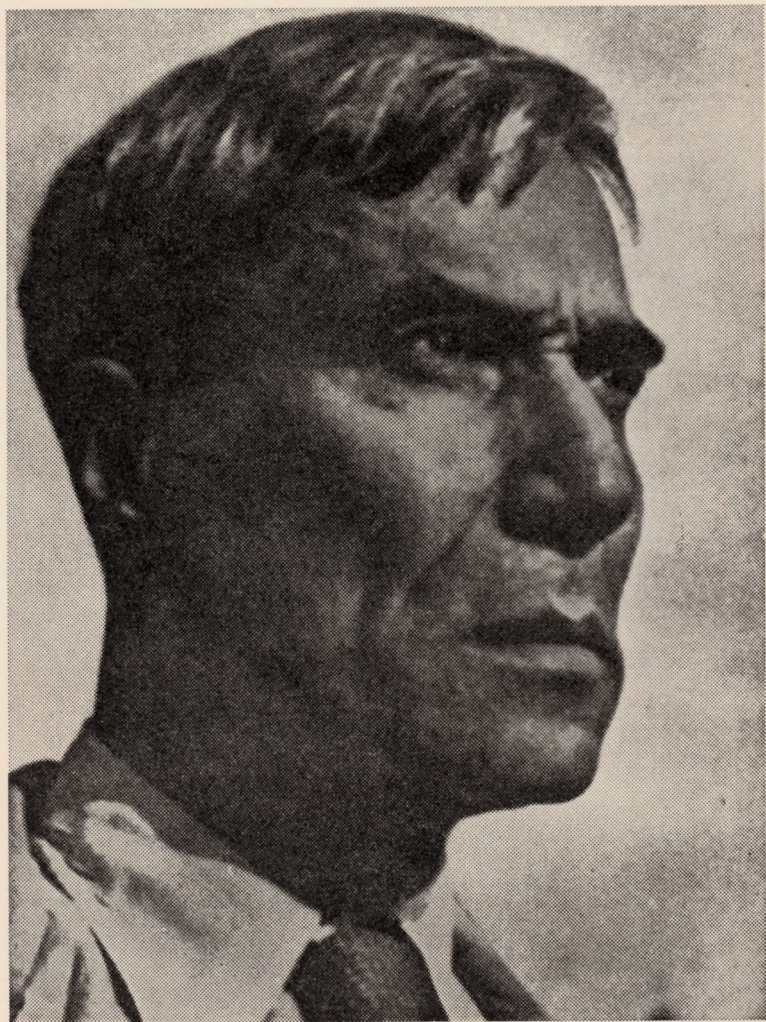
DAVID LEAN'S FILM

DOKTOR ZIVAGO

En Carlo Ponti produktion præsenteret af Metro-Goldwyn-Mayer

»Jeg er knyttet til Rusland
gennem min fødsel, mit liv
og mit arbejde ...
At forlade mit land
ville for mig
være at dø ...«

Boris Pasternak.

BORIS PASTERNAK

forfatteren til

DOKTOR ZIVAGO

Boris Pasternak blev født i 1890 i Moskva, hvor hans far, som var en nær ven af Tolstoj, var en kendt professor og maler. Ti år gammel fulgte han sine forældre til Paris, hvor de tilbragte resten af deres liv, medens Boris i 1909 vendte tilbage til Rusland for at studere jura ved universitetet i Moskva. Senere gik han dog over til filosofien og fuldendte sine studier i Tyskland og Italien. I sit hjemland blev han kendt for sine oversættelser af en række udenlandske digtere og dramatikere, og især betragtes hans fortolkninger af Shakespeares tragedier som noget af det fineste, der er skabt på det russiske sprog. Tillige udgav han en række digtsamlinger, som gjorde ham kendt såvel indenfor som udenfor landets grænser.

Den 23. oktober 1958 tildeltes Pasternak Nobelprisen i litteratur for sin roman »Doktor Zivago«, der med et slag gjorde ham berømt i hele den vestlige verden, medens han i Rusland blev udsat for en uhyggelig forfølgelseskampagne. Han vidste, at hentede han sin Nobelpris i Stockholm, kunne han aldrig vende hjem, og han valgte derfor at blive i sit fædreland, som han elskede så højt.

»Doktor Zivago« er en selvbiografisk beretning om en mands liv og skæbne, hans kærlighed, sejre og nederlag i den mest bevægede periode i det moderne Ruslands historie i tiden 1900–1930, fra den mislykkede revolution i 1905 til besættelsen af det kommunistiske diktatur. Zivago var solidarisk med revolutionen, som gjorde ende på zarens styre, men ikke med det terrorvælde der fulgte efter, og ikke med kommunismens forsøg på at skabe flokmentalitet og berøve folket tankens frihed. Dr. Zivago forsøgte at leve sit eget liv, men i revolutionstidens Rusland, var der ingen plads for individualister, og han blev tilsidst et offer for den historiske udvikling.

Bogen er udkommet på 28 sprog, men det eneste oplag, der findes på russisk, er trykt i USA, og Boris Pasternak har aldrig modtaget indtægterne fra de udenlandske udgaver. Overalt i den vestlige verden betegnes »Doktor Zivago« som vor tids største roman. Han blev dog aldrig anerkendt af regimet i sit land. Man lod ham imidlertid være i fred, og han boede med sin familie i et gammelt hus i Peredelkino uden for Moskva indtil sin død for seks år siden.

DAVID LEAN

instruktøren af

DOKTOR ZIVAGO

A PROPOS SKABEREN

David Leans to seneste film »Broen over Floden Kwai« og »Lawrence af Arabien« indbragte tilsammen 14 Oscars. For hver af disse film blev David Lean kåret til årets bedste instruktør, og begge filmene blev udnævnt til årets bedste film. »Doktor Zivago« modtog 6 Oscars.

David Lean begyndte sin karriere i 1928 i Gainsborough Studios i England som instruktør-assistent. Da han forstod, at en films endelige kvalitet i høj grad er afhængig af det arbejde der udføres i klipperummet, lagde han fra starten al sin interesse og energi i klipning. »Pygmaleon« og »Svigt mig aldrig« gjorde ham straks kendt inden for filmindustrien. Hans første film, »Havet er vor skæbne«, førte andre opgaver med sig, som »Store Forventninger?« »Det korte møde«, og »En sommers dårskab«.

Fra det øjeblik David Lean læste »Doktor Zivago« vidste han med sig

sely, at han havde lyst til at lave filmen over bogen. Men hvordan skulle han bære sig ad med at løse denne opgave? At sammenpresse hele romanens voldsomme handling var et uoverskueligt mål, men den eneste måde at gribe sagen an på.

David Lean er kendt for sin perfektionisme. For at gøre sine film så autentiske som muligt har han således arbejdet både i Ceylons jungle og i den jordanske ørken. Han blev også inviteret til Rusland i anledning af »Doktor Zivago«, men afslog dog tilbuddet, da han følte, at man kun var ude på at forhindre hans planer, da bogen endnu er forbudt i Rusland. I stedet kørte han til Finland i sin Rolls Royce, til den finsk-russiske grænse, og fandt her de store kolde ødemarker og stepelignende landskaber, som kunne minde om Sibirien. Hovedoptagelserne fandt sted i Spanien.

FILMEN

Filmindustrien har ofte fundet emner i litteraturen til sine vigtigste film. Med »Doktor Zivago« har Metro-Goldwyn-Mayer da også valgt et af det 20. århundredes mest kontroversielle og betydningsfulde litterære værker. Det var en opgave, der krævede tre års metodisk planlægning, mange rejser, et samarbejde mellem to regeringer og filmfolk af højeste kunstneriske kvalitet.

David Lean, hvis to sidste film havde indbragt ialt 14 Oscars, blev valgt til at iscenesætte filmen, og dramatikeren

Robert Bolt, hvis skuespil »A man of all Seasons« blev hyldet af alle kritikere, blev valgt til at skrive manuskriptet. Desuden blev i hundredvis af filmindustriens fremstående teknikere fra både USA, England og Spanien samlet for at udføre det enorme projekt.

Carlo Ponti, filmens producent og David Lean bestemte sammen, hvem der skulle medvirke i filmen. Fra første færd, var Lean overbevist om, at Omar Sharif var den helt rigtige til at spille rollen som Doktor Zivago, og da han lagde meget stor vægt på, at filmen blev forfatterens film og ikke stjernernes, valgte man de på tidspunkt to ukendte stjerner Geraldine Chaplin og Julie Christie til de to

kvindelige hovedroller som henholdsvis Zivagos hustru og elskerinde. De øvrige store roller i filmen blev derimod besat med kendte skuespillere som Sir Alec Guinness, Sir Ralph Richardson, Rod Steiger, Rita Tushingham, Tom Courtenay og Siobhan McKenna.

I udkanten af Madrid opførtes hele bydele af Moskva. Denne opgave krævede 780 mand i konstant arbejde i seks måneder, og en tidshistorisk undersøgelse af hver detalje fra vinduespaneler til gadeskilte. For at kunne genskabe Pasternaks Sibirien tog David Lean og hans folk til Finland og fandt her de store ødemarker, som skulle bruges til filmens lange togrejse.

Den 28. december var manuskript, skuespillere og kulisser klar, og kameræerne snurrede, indtil optagelserne var forbi den 7. oktober 1965. David Lean fløj tilbage til Hollywood med den 31 timers farvefilm, der skulle skæres ned til 3 timer og 17 minutter. Han, der altid har lagt stor vægt på klipningen, trak sig her tilbage til Metros tæppebelagte klipperum, hvor han de næste 10 uger tilbragte de fleste af døgnets timer. Mange gange i den tid gik han over i det nærliggende tonerum, hvor komponisten Maurice Jarre dirigerede sit 104 mands symfoniorkester, for at diskutere musikspørgsmål med ham. Først dagen før premieren afsluttede David Lean sit enorme arbejde.

DE MEDVIRKENDE:

GERALDINE CHAPLIN

— Charles Chaplins 21-årige datter fik rollen som Tonya, dr. Zivagos hustru, efter at være blevet prøvofilmet af David Lean. Hun er født i Los Angeles, men flyttede i en alder af otte år med sin forældre til Schweiz, hvor hun fik sin uddannelse i private skoler. Senere studerede hun ballet i London, og dansede en kort tid med i en ballet i Paris. Geraldine Chaplin havde sin filmdebut i den franske film »Det skete en sommermorgen«, hvor hun spillede sammen med Jean-Paul Belmondo.

JULIE CHRISTIE

— er født i Assam i Indien, hvor hendes far ejede en teplantage. Julie Christie blev sendt i skole i England, men allerede som 16-årig rejste hun til Paris for at studere kunst. Hun studerede senere dramatisk kunst i London og optrådte også i TV før hun fik sin filmdebut i »Billy Løgneren«. Hun har rejst både i Europa og Sovjetunionen med The Royal Shakespeare Company. Herhjemme huskes hun fra filmene »Oprøreren« og »Darling«. I »Doktor Zivago« spiller hun rollen som Lara.

TOM COURTENAY

— blev prisbelønnet ved filmfestivalen i Venedig for sin præstation i »For konge og fædreland«. Han har haft betydningsfulde roller i »Sejr eller nederlag«, »Operation Crossbow« og »King Rat«. I »Doktor Zivago« spiller han rollen som Pasha. Han er født i England og har studeret ved universitetet i London og ved Royal Academy of Dramatic Arts. Da han sluttede sig til Old Vic Company fik han sin debut på scenen i Chekhovs »Mågen«. Han afløste Albert Finney i teateropførelsen af »Billy Løgneren« og medvirkede i filmversionen.

ALEC GUINNESS

— spiller i »Doktor Zivago« rollen som Yevgraf. Det er femte gang Alec Guinness medvirker i en David Lean film fra han debuterede i »Store forventninger«. De øvrige film var »Oliver Twist«, »Broen over Floden Kwai«, for hvilken han modtog en Oscar, og »Lawrence af Arabien«. Han er født i London og har medvirket i cirka 30 film. Han deler nu sin tid mellem teatret og filmen og fik sidste år Tony-prisen for sin præstation i »Dylan« på Broadway.

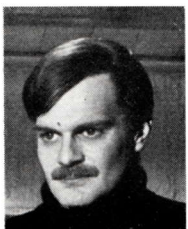
SIOBHAN McKENNA

— har haft en interessant og alsidig karriere både inden for film, TV og teater. Hun er født i Irland, hvor hun studerede ved Galway universitetet. Efter sin debut på Dublins berømte Abbey Theatre, havde hun stor succes både i London og i New York. Iøvrigt er hun den eneste irske skuespillerinde, som er blevet bæret med en hel sæson ved Shakespeare Memorial Theatre i Stratford-on-Avon. I »Doktor Zivago« spiller hun Anna Gromeko.

RALPH RICHARDSON

— har fejret en af sine største triumfer i David Lean filmen »Gennem lydturen« og på teatret i Robert Bolts »Flowering Cherry«. Han er født i England og debuterede som 19-årig i »Købmanden i Venedig«. Siden den tid har han spillet en lang række store roller både i England og i USA. Han optrådte sidst på scenen på Broadway i »Toreadorvalsen«. I »Doktor Zivago« spiller han Alexander Gromeko.

OMAR SHARIF

Siden sin medvirken i »Lawrence af Arabien« har Sharif spillet med i filmene »Romerrigets fald«, »Og så kom hævnens time«, »Den gule Rolls Royce« og »Ghengis Khan«, og han var David Leans første og eneste forslag til hovedrollen i »Doktor Zivago«. Sharif er født i Ægypten og havde allerede medvirket i over 20 film i sit hjemland, da han blev valgt til en af de ledende roller i »Lawrence af Arabien«, som indbragte ham en indstilling til en Oscar gjorde ham internationalt berømt.

ROD STEIGER

— blev indstillet til en Oscar for sin præstation i »I storbyens havn«, modtog Sylvania-prisen i 1953, og Berlin festivalens pris for »Pantelåneren«. Hans italiensk producerede film »Bolighajen« vandt i 1963 Venedig filmfestivalens Grand Prix, og hans TV-spil »The Lonely Wizard« fik tildelt Emmy-prisen i 1958. I »Doktor Zivago« spiller han Komarovskij og er iøvrigt den eneste amerikanske skuespiller i filmen.

RITA TUSHINGHAM

— var endnu en ung elev, da hun af Tony Richardson blev tilbudt hovedrollen i filmatiseringen af »En duft af honning«, der med ét slag gjorde hende internationalt berømt. Hun er født i Liverpool og har medvirket i adskillige teaterstykker og i seks film. For sin rolle i »Pigen med de grønne øjne« blev hun prisbelønnet ved filmfestivalen i Cannes. Desuden huskes hun fra filmen »Det — og hvordan man får det«. I »Doktor Zivago« spiller hun den unge pige, der indleder og slutter historien i filmen.

ROBERT BOLT

Robert Bolt er en af Englands mest berømte skuespilforfattere. Hans skuespil »Flowering Cherry«, »The Tiger and the Horse« og »A Man for All Seasons« er blevet hyldet både i hans hjemland og i USA. Hans samarbejde med David Lean, da han påtog sig at skrive manuskript til »Lawrence af Arabien«, var endvidere så vellykket, at de fandt sammen igen, da David Lean søgte et manuskript til »Doktor Zivago«.

Robert Bolt er født i Manchester i England. Efter at have forladt skolen arbejdede han et år i et forsikringselskab, medens han søgte at komme ind på universitetet i Manchester. I mellemtiden brød 2. verdenskrig ud, og først efter tre år i hæren fuldendte han sine studier i historie og beskæftigede sig herefter med undervisning, idet han dog brugte al sin fritid til at skrive i.

Da David Lean satte Robert Bolt på den vanskelige opgave at skrive manuskriptet til »Doktor Zivago«, regnede Bolt ud, at skulle man tage alt i bogen med, ville filmen vare i cirka 45 timer. Det viser, hvor tiltrængt et sammendrag af den voldsomme handling var.

CARLO PONTI

Navnet Carlo Ponti er efterhånden blevet ensbetydende med god filmunderholdning. Han har produceret mange af de bedste italienske film inden for de sidste tyve år. Carlo Ponti er født i Milano, hvor han studerede jura ved byens universitet. Hans interesse for film modnedes imidlertid allerede i hans studentertid og efter at have praktiseret nogle år som sagfører, begyndte han at erhverve sig ejendomme, der egnede sig til filmproduktion, og at omgive sig med de bedste forfattere, skuespillere og tekniske talenter i Italien. Blandt hans seneste succeser kan nævnes »Ægteskab på italiensk«, »Huntigere« og »I går, i dag og i morgen«. I samarbejde med M-G-M har han produceret »Operation Crossbow«, »Lady L« og nu »Doktor Zivago«.

MAURICE JARRE

Den unge franske komponist Maurice Jarre, der begyndte med at skrive musik til scenen og senere til lang række franske film, er nu internationalt kendt. Foruden musikken til »Lawrence af Arabien«, som indbragte ham en Oscar, har han også leveret musik til filmene »Den længste dag«, »Toget« og »Søndage med Cybele«. Til »Doktor Zivago« har Jarre ladet sig inspirere af gamle russiske folkesange, samt revolutionstidens sange og marcher, og resultatet er blevet en musikalsk oplevelse, som man sent vil glemme.

PRODUKTIONSSTAB

Instruktør	David Lean
Producent	Carlo Ponti
Manuskriptforfatter	Robert Bolt
Musik komponeret og dirigeret af	Maurice Jarre
Filmarkitekt	John Box
Cheffotograf	Fred A. Young
Kostumer	Phyllis Dalton
Produktionsleder	John Palmer
Produktionsleder	Agustin Pastor
Produktionsleder	Douglas Twiddy
Kamera	Ernest Day
Instruktørassistent	Roy Stevens
Instruktørassistent	Pedro Vidal
Kontinuitet	Barbara Cole
Lyd	Paddy Cunningham
Play Back	William Steinkamp
Kunstnerisk leder	Terence Marsh
Kunstnerisk konsulent	Gil Parrondo
Kunstnerisk medarbejder	Ernest Archer
Kunstnerisk medarbejder	Bill Hutchinson
Kunstnerisk medarbejder	Roy Walker
Scenekonstruktør	Dario Simoni
Make-up	Mario van Riel
Frisurer	Gracia de Rossi
Frisurer	Anna Christofani
Specielle effekter	Eddie Fowlie
Chef-elektriker	Miguel Sancho
Konstruktionsleder	Gus Walker
Konstruktionsleder	Fred Bennett
Klipning	Norman Savage
Lydmontage	Winston Ryder
2. hold-scenerne instrueret af	Roy Rossoti
2. hold-scenerne fotograferet af	Manuel Berenguer A.S.C.
Administrerende producent	Arvid L. Griffen

ROLLELISTE

Tonya	Geraldine Chaplin
Lara	Julie Christie
Pasha	Tom Courtenay
Yevgraf	Alec Guinness
Anna Gromeko	Siobhan McKenna
Alexander Gromeko	Ralph Richardson
Yuri Zivago	Omar Sharif
Komarovsky	Rod Steiger
Den unge pige	Rita Tushingham
Amelia	Adrienne Corri
Professor Kurt	Geoffrey Keen
Sasha	Jeffrey Rockland
Katya	Lucie Westmore
Razin	Noel Willman
Liberius	Gérard Tichy
Kostyed	Klaus Kinski
Petya	Jack Mac Gowran
En kunde hos Amelia	Maria Martin
Yuri som 8-årig	Tarek Sharif
Tonya som 7-årig	Mercedes Ruiz
Obersten	Roger Maxwell
Majoren	Inigo Jackson
Kaptajnen	Virgilio Teixeira
Bolschevikken	Bernard Kay
Den gamle soldat	Erik Chitty
Præsten	Jose Nieto
Den unge ingeniør	Mark Eden
Mr. Sventytski	Emilio Carrer
David	Gerhard Jersch
Kammerat Yelkin	Wolf Frees
Kammerat Kaprugina	Gwen Nelson
Militssoldat	Jose Caffarel
En forbigående	Brigitte Trace
Mrs. Sventytski	Luana Alcaniz
Kvinden i toget	Lili Murati

